

ایران اقتصادی

«ایران» از جزئیات منابعی که دولت دوازدهم دریافت کرد دولت سیزدهم باید آن را پرداخت کند گزارش می دهد

ارثیه پر در دسر برای دولت سیزدهم

طی ۱۶ ماه آینده دولت باید حدود ۲۳۵ هزار میلیارد تومان اصل و سود اوراق فروخته شده توسط دولت روحانی را بازپرداخت کند، این عدد معادل ۶ سال یارانه نقدی ۸۰ میلیون ایرانی است

گروه اقتصادی/ کسری بودجه و به تبع آن فروش

اوراق دولتی برای تأمین این کسری، به‌طور قطع مهم‌ترین متغیر اقتصادی کشور است. رشد شدید هزینه‌های دولت و محدود شدن درآمدها به یکی از بزرگترین کسری بودجه‌های تاریخ ایران بدل شده است، کسری که از ۳۰۰ تا بیش از ۶۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

در همین راستا، دولت دوازدهم برای تأمین این کسری، درکنار استفاده کامل از نتخواه بانک مرکزی که طبق قانون بودجه باید در انتهای هرسال تسویه شود؛ فروش اوراق دولتی را نیز در دستور کارخود قرار داد. طبق قانون بودجه سال جاری، واگذاری دارایی‌های مالی و انواع اوراق مالی اسلامی ۱۳۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان بوده که در شش ماهه نخست سال جاری ۱۱۳ هزار و ۹۷۷ میلیارد تومان آن فروخته شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۳۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. بدین ترتیب دولت دوازدهم بخش عمده اوراق مالی پیش‌بینی شده در بودجه را به فروش رسانده است. در واقع در نیمه نخست اسماال ۸۶ درصد از اوراق مالی به فروش رسیده است و تنها ۱۴ درصد آن باقی مانده است. بر همین اساس وزیر اقتصاد دولت سیزدهم، پیشنهاد افزایش فروش اوراق و اموال مالی مازاد دولت را به شورای عالی هماهنگی اقتصادی و سران سه‌قوه ارائه داد. تأمین کسری بودجه از محل واگذاری و فروش اوراق مالی اسلامی اگرچه بهترین روش از میان گزینه‌های موجود است، ولی آسیب‌هایی نظیر افزایش سطح بدهی‌های دولت، افزایش نرخ سود در اقتصاد، افزایش هزینه تأمین مالی دولت و کاهش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را به‌دنبال دارد.

■ **بار مالی ۵۳۵ هزار میلیارد تومانی برای دولت سیزدهم**

همانگونه که اشاره شد، فروش اوراق دولتی هرچند به سرعت نیاز مالی دولت را تأمین می‌کند، اما براساس تاریخی که برای سررسید آن تعیین شده است، دولت باید هر ساله اصل و سود اوراق

فروخته شده را بازپرداخت کند. براساس پستی که مسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه در حساب توثیقی خود درباره تلاش دولت برای ساماندهی انتشار اوراق مشارکت نوشت: تا سال ۱۴۰۵ دولت باید ۵۳۵ هزار میلیارد تومان اصل اوراق و بیش از ۲۳ هزار میلیارد تومان سود اوراق فروخته شده را بازپرداخت کند. در سال ۱۴۰۵ این فشار ادامه دارد. بر همین اساس در سال جاری دولت باید نزدیک به ۶۳ هزار میلیارد دارایی اصل اوراق و بیش از ۲۳ هزار میلیارد تومان سود اوراق فروخته شده را بازپرداخت کند. در سال آینده اصل اوراقی که دولت باید بپردازد به بیش از ۱۰۸ هزار میلیارد تومان می‌رسد و این درحالی است که سود پرداختی دراین سال به ۳۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد. طبق اطلاعات ارائه شده در سال ۱۴۰۲ نیز اصل اوراق به بیش از ۱۲۰ هزار میلیارد تومان و سود آن به حدود ۱۹ هزار میلیارد تومان می‌رسد. درسال بعد آن یعنی ۱۴۰۳ نیز اصل اوراق به بالاترین رقم خود می‌رسد. در این

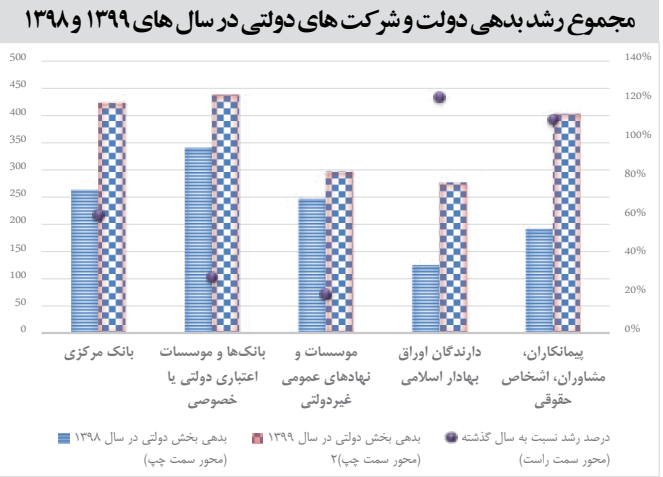
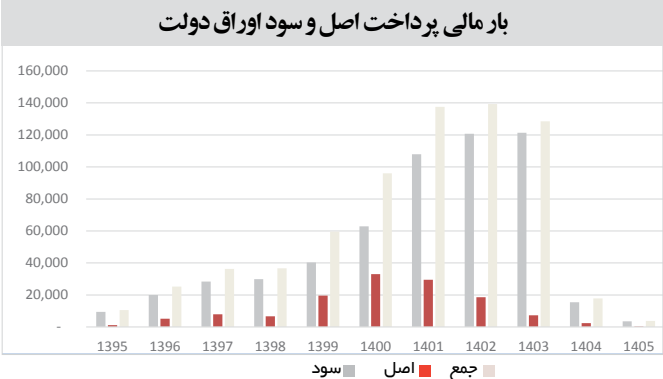
سال دولت باید ۱۲۲ هزار میلیارد تومان اصل اوراق سررسید شده را بازپرداخت کند و درکنار آن نزدیک به ۸ هزار میلیارد تومان سود بپردازد. از سال ۱۴۰۴ از حجم اصل و سود اوراقی که دولت باید بازپرداخت کند، کم می‌شود. در این سال، اصل اوراق به حدود ۱۶ هزار میلیارد تومان و سود آن به بیش از ۲ هزار میلیارد تومان می‌رسد. درآخرین سال مورد بررسی یعنی ۱۴۰۵ هم اصل اوراق نزدیک ۲ هزار میلیارد تومان و سود آن بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان است.

بدین‌ترتیب درمجموع دولت سیزدهم درسال جاری باید بیش از ۹۶ هزار میلیارد تومان و درسال آینده بیش از ۱۳۸ هزار میلیارد تومان اصل و سود اوراق فروخته شده را بازپرداخت کند؛ این درحالی است که درسال ۱۴۰۲ این رقم به اوج خود

۴ اقتصاددان در گفت و گو با «ایران» نقشه راه رشد غیرتورمی را ارزیابی کردند

نقشه آرامش اقتصادی

◀ | صفحه ۶

۱۳۹۹، یکی از دلایل اصلی افزایش بدهی‌های دولت بوده است. همانند سال‌های پیش پنج رقم اصلی بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی که بیش از ۵۰ درصد کل بدهی‌ها را شامل می‌شوند عبارتند از: بدهی شرکت ملی نفت به بانک مرکزی و بانک‌ها، بدهی دولت به دارندگان انواع اوراق بدهی، بدهی دولت به بانک مرکزی، بدهی شرکت ملی نفت به صندوق توسعه ملی، بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی.

■ **وضعیت بازار اوراق بدهی دولت در سال ۱۳۹۹** دو مشخصه قابل‌توجه در رابطه با بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، کسری بسیار بالای آنها و تأمین آن از طریق انتشار اوراق بدهی است. در سال ۱۳۹۸ از مجموع ۱۷۵ هزار میلیارد تومان کسری بودجه، حدود ۸۲ هزار میلیارد تومان آن از طریق انتشار اوراق بدهی تأمین شد. در سال ۱۳۹۹ نیز درمجموع حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان اوراق

بدهی دولتی از طرق مختلف منتشر شده و بخشی از کسری بودجه عظیم این سال را پوشش داده است. این اتفاق در تاریخ اقتصاد ایران بی‌سابقه بوده و توجه آحاد اقتصادی را به مسأله بدهی‌های دولت و بازار اوراق بدهی جلب کرده است. درنتیجه این اتفاق، اندازه بازار اوراق بدهی دولت از حدود ۱۳۰ هزار میلیارد تومان در ابتدای سال به بیش از دو برابر، یعنی حدود ۲۷۰ هزار میلیارد تومان در انتهای سال افزایش یافت.

یکی دیگر از آثار فروش گسترده اوراق درسال‌های اخیر تأثیر آن بر نرخ سود بین بانکی و درنتیجه نرخ بهره کل است. نگاهی به روند نرخ سود مؤثر این اوراق نشان می‌دهد که نرخ سود مؤثر نخستین اوراق فروخته شده درخرداد ماه سال گذشته حدود ۱۵ درصد بوده که این نرخ در پایان سال و درماه اسفند به بیش از ۲۱ درصد افزایش یافته است.

شرکت خدمات ارتباطی رایتل وارد دهمین سالروز آغاز فعالیت‌اش شد.

۳۰ آبان نقطه عطفی در تقویم پرند ارغوانی است؛ سرآغاز و تجلی رایتل در صنعت ارتباطات کشور و سال‌روز تأسیس این اپراتور، مناسبتی مغتنم که به همت تلاشگران شریف و کارکنان ساعی به ایستگاه دهم از عمر یابرت خویش پای نهاد.

پایان اولین دهه از فعالیت این شرکت، زمان مناسبی برای بررسی عملکرد مالی و عملیاتی اپراتور شناخته شده و از جهاتی، شاخص تلفن همراه است. شاخص از این جهت که رایتل به‌عنوان زیر مجموعه مهمترین صندوق بیمه‌گر کشور و شرکت سرمایه‌گذاری آن یعنی شستا، علاوه بر اهمیت سودآوری و ساخت سرمایه برای خانواده بیش از ۴۰ میلیونی تأمین اجتماعی، با مشتریانی سرو کار دارد که به سبب سایر خدمات گسترده تحت دیتا مانند اینترنت پرسرعت همراه، عمدتاً جوان و پرهوش هستند.

رایتل با پوشش ۹۷درصد بودجه شش ماهه سال ۱۴۰۰، به رشد ۳۱درصدی درفروش تجمیعی نسبت به دوره ۶ماهه مشابه سال قبل دست یافت. اقدامی اثرگذار که حاصل تلاش و ریل‌گذاری متفاوت مدیرعامل و هیات‌مدیره آن در سال ۱۳۹۹ بود و حالا در انتظار ارائه سود بالاتر از مجموع عملکرد سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ است. در شرایطی که روند‌های کلان در اقتصاد ملی به سبب اوج‌گیری بی‌سابقه تحریم‌های مضاعف رئیس‌جمهوری سابق ایالات متحده از یک سو و درگیری با یحران پاندمی از سوی دیگر، تحت

۵

تداوم روند کاهش‌ی شاخص قیمت مصرف‌کننده برای دومین ماه

افت ۱۴ درصدی تورم خوراکی‌ها

پس از نزولی شدن نرخ تورم درمهرماه امسال، با تداوم این روند درآبان برای دومین ماه است که کاهش نرخ تورم حفظ شده است. بدین ترتیب یکی از وعده‌های دولت سیزدهم برای مهار تورم تنها چند ماه پس از آغاز به کار نمود پیدا کرده است. براساس گزارش مرکز آمار ایران، درآبان ماه امسال، تمام شاخص‌های نرخ تورم شامل تورم ماهانه، نقطه به نقطه (نسبت به ماه مشابه سال قبل) و سالانه کاهش بود و این درحالی است که این افت در مواد غذایی چشمگیرتر است به طوری که تورم ماهانه خوراکی‌ها ۱٫۹ درصد و تورم نقطه‌ای خوراکی‌ها ۱۴٫۱ درصد کاهش یافته است. این درشرایطی است که تورم سالانه مواد غذایی نیز با افت ۱٫۳ درصدی همراه شده است. با این وجود بررسی گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که شاخص بهای مصرف‌کننده در این ماه افت قابل توجهی نسبت به مهرماه داشته است.

■ **کاهش ۱٫۲ درصدتورم ماهانه**

نرخ تورم ماهانه آبان ۱۴۰۰ به ۲٫۵ درصد رسیده که در مقایسه با ماه قبل، ۱٫۲ واحد درصد کاهش داشته است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» و «کالا‌های غیرخوراکی و خدمات» نیز به ترتیب ۳٫۱ درصد و ۲٫۱ درصد بوده که به ترتیب ۱٫۹ درصد و ۹ درصد افت داشته است.

■ **سقوط آزاد تورم نقطه‌ای**

شاخص تورم نقطه به نقطه که تغییرات شاخص را با ماه مشابه سال قبل می‌سنجد، نشان می‌دهد این نرخ در آبان ماه به عدد ۳۵٫۷ درصد رسیده است. نرخ تورم نقطه‌ای آبان ماه ۱۴۰۰ در مقایسه با ماه قبل ۳٫۵ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با کاهش ۱۴٫۱ واحد درصدی به ۴۶٫۴ درصد و گروه «کالا‌های غیرخوراکی و خدمات» با افزایش ۰٫۷ واحد درصدی به ۳۰٫۲ درصد رسیده است.

■ **کاهش نرخ تورم سالانه خانوارهای کشور**

نرخ تورم سالانه آبان ماه برای خانوارهای کشور به ۴۴٫۴ درصد رسیده که نسبت به ماه قبل، یک واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. منظور از نرخ تورم سالانه، درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی به ماه جاری، نسبت به دوره مشابه قبل از آن است. درحالی که نرخ تورم سالانه گروه خوراکی‌ها درمهرماه ۶۰٫۹ درصد بوده است این نرخ در آبان به ۵۹٫۶ درصد رسیده که ۱٫۳ درصد افت داشته است. همچنین این نرخ برای کالا‌های غیرخوراکی نیز به ۳۷٫۲ درصد رسیده که در مقایسه با مهر ۱۰۱ درصد تنزل داشته است.

۱۰ سال از برقراری اولین تماس با سیم کارت رایتل گذشت

همچنین در حوزه تعاملات بازرگانی و تجاری با ارائه طرح‌های متنوع و جذاب با توجه به نیاز مشترکین در سراسر ایران، علاوه بر ارتقای رضایت‌مندی مشتریان، سهم رایتل از درآمدهای این بخش، به ویژه در بازار رقابتی امروز به‌طور جهشی، افزایش یافت.

این اپراتور در روز ۳۰ آبان سال ۱۳۹۰، طی مراسمی با حضور وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی وقت، مدیرعامل شستا، مدیرعامل شرکت تأمین تله‌کام و معاون وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، به‌عنوان اولین اپراتور ارائه‌دهنده خدمات نسل سوم تلفن همراه، با نام تجاری «رایتل» رونمایی شد. اگرچه این اپراتور از سال ۱۳۹۰ فعالیت خود را با پرند رایتل آغاز کرد، اما تأسیس شرکت خدمات ارتباطی رایتل در سال ۱۳۸۶ با هدف فعالیت در حوزه فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات بود و در راستای گسترش دامنه فعالیت‌های خود، در سال ۱۳۸۹ موفق به اخذ پروانه اپراتور سوم تلفن همراه کشور از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با انحصار دو ساله جهت ارائه خدمات نسل سوم موبایل شد و تمامی تلاش خود را معطوف به ورود سریع به بازار مخابرات ایران کرد تا بدین ترتیب به‌عنوان نسل جدید ارتباطات به جامعه ایرانی معرفی‌شود.

اکنون در چنین روزی رایتل درحالی دهمین سالگرد خود را گرمای می‌دارد که هدفگذاری این اپراتور در مسیر دستیابی به جایگاه مطلوب‌تر از آنچه امروز در صنعت ارتباطی کشور قرار دارد، است.

سه ماهه دوم این رقم به سه و نه دهم درصد تغییر کرد. همکاران رایتل با تدوین استراتژی بهبود مستمر در بخش فنی و زیرساختی و تکبیه پیر مؤلفه‌هایی چون بهینه‌سازی و افزایش ظرفیت، ارتقای کیفیت و بهره‌وری شبکه ارتباطی و پیاده‌سازی مدیریت یکپارچه برای تسريع و تسهيل اجرای پروژه‌ها، منجر به خلق ارزش پایدار در این اپراتور شناخته شده تلفن همراه کشور شد.

شدیدترین فشارها قرار داشت، تیم مدیریتی جدید، این‌بنگاه استراتژیک را به سمت اصلاح روندها در راستای سودآوری بیشتر با مدل کسب و کار منحصربه به خود، پیش برده است.

رویه افزایش مشترکین رایتل از پاییز و زمستان سال ۱۳۹۹ آغاز و تا نیمه سال جاری همچنان رو به رشد است، به‌طوری که سهم بازار رایتل در سه ماهه نخست سال، سه و هفت دهم درصد و در سه ماهه دوم این رقم به سه و نه دهم درصد تغییر کرد.

رویه افزایش مشترکین رایتل

از پاییز و زمستان سال ۱۳۹۹ آغاز و تا نیمه

سال جاری همچنان رو به رشد است، به‌طوری که

سهم بازار رایتل در سه ماهه نخست سال،

سه و هفت دهم درصد و در سه ماهه دوم این رقم

به سه و نه دهم درصد تغییر کرد.